

Nr 17.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående återbetalande till postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, av viss del av till postverket inlevererat penningbelopp; given Stockholms slott den 16 januari 1942.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Gustaf Andersson.

Utdrag av protokollet över kommunikationsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 16 januari 1942.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF.

Departementschefen, statsrådet Andersson, anför:

Med skrivelse den 9 maj 1941 har generalpoststyrelsen överlämnat en framställning av postbiträdet vid postexpeditionen Göteborg 13 Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, om efterskänkande av ett belopp av 2,701 kronor 5 öre, utgörande brist som den 31 maj 1940 uppkommit i en av henne omhändertäckt kassa vid nämnda expedition.

Till stöd för sin framställning har *sökanden* bland annat anfört:

Den dag, bristen uppkommit, hade hon tjänstgjort i kombinerad brev- och postanvisningskassa under tiden klockan 13—16 och i postanvisningskassan

klockan 16—20. Tjänstgöringen hade under tiden klockan 14—16 omfattat mottagning och utlämning av all slags post och under tiden klockan 16—19 mottagning och utbetalande av postanvisnings- och giromedel, insättningar och uttagningar av postsparbanksmedel m. m.

Sedan postexpeditionen stängts för dagen, hade redovisning uppgjorts för postanvisningskassan, därvid bristen upptäckts.

Under tjänstgöringstiden ifrågakvarande dag hade de verkställda in- och utbetalningarna av medel uppgått till följande belopp:

	<i>Inbetalningar.</i>	Kronor.
Postanvisningsmedel		5,073: 78
Postgiromedel		11,221: 19
Postsparbanksmedel		944: —
Radiolicensmedel		140: —
	<i>Utbetalningar.</i>	
Postanvisningar, 17 st.		1,212: 76
Postgiro, 91 st.		16,212: 14
Postsparbanksmedel		1,030: —
Folkpensionsmedel		4: 01

Den 31 maj 1940 hade infallit på en fredag, vilken dag avlöningar från ett flertal företag inom expeditionens postområde utbetalats. Under avlöningsdagarna vore besöksfrekvensen vid expeditionen synnerligen livlig.

Då Laila Gustafsson saknat medel för att täcka bristen, hade hon måst upplåna för ändamålet erforderligt belopp. Sålunda hade 1,000 kronor lånats av en väninna till Laila Gustafssons moder och 1,700 kronor av hennes dåvarande fästman, vaktmästaren vid Göteborgs sparbank L. F. Gustafsson, med vilken Laila Gustafsson den 5 december 1940 ingått äktenskap. Sistnämnda belopp hade varit avsett för bosättning. Laila Gustafssons moder, som vore änka sedan år 1936, disponerade icke över något kapital. Hennes enda inkomst utgjordes av en livränta på 746 kronor för år, och då denna icke vore tillräcklig för hennes försörjning, måste Laila Gustafsson och hennes syskon bidraga därtill.

Laila Gustafsson framhåller slutligen, att det med hänsyn till den jämförelsevis låga avlöning, hon åtnjöt från postverket, bleve nära nog omöjligt för henne att inom överskådlig tid av egna medel återbetala det belopp, hon måst upplåna för att täcka bristen.

Generalpoststyrelsen har i sin skrivelse anfört:

Den ifrågakvarande bristen, som täcktes av fru Gustafsson den 11 juni 1940, har uppkommit i en kassa för in- och utbetalning av postanvisnings-, postgiro- m. fl. medel. Arbetet i kassan var vid det tillfälle bristen uppstod mycket krävande, bland annat beroende på den stora besöksfrekvens, som ifrågakvarande dag rådde vid postexpeditionen. Genom att transaktionerna mellan kassatjänstemannen och allmänheten skett i ett stort antal poster, oftast i ojämna belopp, har felräkningsrisken vid tillfället ifråga ökat.

Omedelbart efter upptäckten av bristen igångsattes noggranna undersökningar under ledning av överpostmästaren vid postkontoret Göteborg I för att om möjligt få densamma uppkomst klarlagd. Saken har även varit föremål för undersökning från kriminalpolisen i Göteborg. Ingen förklaring till bristen har emellertid hittills kunnat vinnas. Någon omständighet har icke

beller kunnat påvisas, som kunde giva stöd för antagandet, att beloppet av annan person tillgripits ur den av fru Gustafsson omhänderhavda kassan. Bristen har sålunda efter allt att döma uppkommit genom felräkning vid mottagande eller utlämnande av penningbelopp.

Fru Gustafsson, som är född år 1917, har tjänstgjort såsom postbiträde vid postanstalten Göteborg 13 under år 1936 13 dagar, 1937 109 dagar och 1938 195 dagar. Från och med den 1 januari 1939 uppehåller hon en s. k. fast postbiträdesbefattning med en tjänstgöringstid av i regel 173 timmar för period av 30 dagar. Dylika befattningar uppehållas vid postkontor och postexpeditioner i sådana fall, då arbetsmängden icke är av den omfattning, att en tjänsteman med full dagstjänst anses böra anställas. Vid nedgång i trafiken kan postbiträdets tjänstgöringstid minskas i erforderlig mån. Vid stadigvarande ökning av trafiken däremot indrages postbiträdesbefattningen och en fast anställd tjänsteman (postexpeditör, kansli- eller kontorsbiträde) insättes.

Under år 1940 uppgick fru Gustafssons avlöning till 2,272 kronor 32 öre, varjämte hon uppbar felräkningspenningar med 322 kronor 7 öre. Vid tjänstgöring å den fasta postbiträdesbefattningen åtnjuter hon för närvarande i avlöning 207 kronor 60 öre per månad, varjämte hon i felräkningspenningar erhåller 30 kronor likaledes per månad.

För sin tjänstgöring förtjänar fru Gustafsson gott vitsord, och hon har gjort sig känd för pålitlighet.

Generalpoststyrelsen meddelar härefter, att såväl överpostmästaren vid postkontoret Göteborg 1 som vederbörande postdirektör tillstyrkt, att åtminstone större delen av den uppkomna bristen måtte efterskänkas. Om sin egen åsikt härvidlag anför styrelsen:

För egen del intager styrelsen principiellt den ståndpunkten, att kassabrist, som uppkommer genom felutbetalning, bör ersättas av vederbörande tjänsteman. De felräkningspenningar, som utgå till postpersonal i kassatjänst, hava tillkommit just för att täcka dylika förluster, och i allmänhet torde felräkningspenningarna även, för längre tid räknat, vara tillräckliga för detta ändamål. Framställningar om efterskänkande av lidna kassaförluster böra därför enligt styrelsens uppfattning i regel avvisas och endast i undantagsfall, då särskilt vägande skäl föreligga, vinna beaktande. Enligt styrelsens förmenande föreligger här ett sådant undantagsfall. Här uppgår nämligen kassabristen till ett så högt belopp, att densamma icke står i rimligt förhållande vare sig till ifrågavarande funktionärs avlöning eller till felräkningspenningarnas storlek. Det torde i förevarande fall böra beaktas, att fru Gustafsson icke innehar ordinarie eller extra ordinarie befattning, och att hennes anställning vid postverket kan, som i det föregående meddelats, utan vidare upphöra. De felräkningspenningar, som för närvarande utgå till henne per år, motsvara endast 13.3 procent av den nu ifrågavarande bristens belopp. Styrelsen anser därför, att starka billighetsskäl tala för att fru Gustafssons hemställan vinner bifall. Dock synes fru Gustafsson själv böra vidkännas en del av förlusten. Icke större summa än 401 kronor 5 öre, motsvarande hennes felräkningspenningar under något mera än ett år, torde dock skäligen böra stanna på henne. Ett bifall härtill skulle innebära, att till fru Gustafsson finge av postmedel återbetalas 2.300 kronor, samt att detta belopp därefter finge ur postverkets räkenskaper avskrivas.

Generalpoststyrelsen erinrar härefter om att frågor av liknande art tidigare behandlats av statsmakterna, som ställt sig förstående till de gjorda

framställningarna. Sålunda hade 1938 års riksdag, på förslag av Kungl. Maj:t i proposition nr 43, medgivit befrielse för postexpeditören Hervor Kristina Radmann, född Dahlman, att till postverket inbetala ett belopp av 2,400 kronor, utgörande icke gäldad del av en brist om 3,000 kronor 50 öre, som uppkommit i en av henne omhänderthavd postkassa. Vidare hade riksdagen vid flera tillfällen i enlighet med bankoutskottets hemställda beslutat efterskänka brister, som uppkommit i kassor vid riksbankens kontor.

Under åberopande av vad generalpoststyrelsen sålunda anfört hemställer styrelsen, att av den i det föregående angivna bristen å 2,701 kronor 5 öre ett belopp av 2,300 kronor måtte efterskänkas och avskrivas ur postverkets räkenskaper.

Statskontoret har i utlåtande den 30 maj 1941 uttalat, att ämbetsverket i likhet med generalpoststyrelsen funne det ur principiell synpunkt betänkligt, att staten lämnade ersättning för förlust vid kassatjänstgöring åt personal, som uppbure felräkningspenningar. Med hänsyn till i detta fall föreliggande omständigheter och då liknande framställningar tidigare bifallits, ville statskontoret emellertid icke motsätta sig, att av bristen ett belopp av 2,300 kronor efterskänktes.

*Departements-
chefen.*

I likhet med generalpoststyrelsen hyser jag den uppfattningen, att tjänsteman, som erhåller särskilda felräkningspenningar, principiellt bör ersätta brist, som uppkommer i av tjänstemannen omhänderthavd kassa.

Av utredningen i nu ifrågavarande ärende framgår emellertid bland annat, att omsättningen i den av sökanden, postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, omhänderthavda kassan vid tiden för uppkomsten av bristen varit av ej obetydlig omfattning. Vidare torde böra framhållas, att den uppkomna bristen, som belöpte sig till 2,701 kronor 5 öre och som sökanden genom upptagande av lån inlevererat till postverket, icke synes kunna tillskrivas någon påtaglig försummelse från hennes sida. Med hänsyn till, bland annat, nu anförda förhållanden och då det torde vara förenat med stora svårigheter för sökanden att återgälda det anskaffade penningbeloppet, har jag, i likhet med statskontoret och i anslutning till tidigare av statsmakterna i liknande fall intagen ståndpunkt, om ock med tvekan ansett mig böra biträda generalpoststyrelsens hemställda. Sökanden bör sålunda befrias från sin skyldighet att slutligt svara för den uppkomna bristen intill ett såsom skäligt ansett belopp av 2,300 kronor. Härtill torde riksdagens medgivande böra inhämtas.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att av det belopp av 2,701 kronor 5 öre, som postbiträdet Laila Aurora Gustafsson, född Andreasson, inlevererat till postverket för täckande av en i hennes kassa uppkommen brist, ett belopp av 2,300 kronor må återbetalas till henne och avskrivas ur postverkets räkenskaper.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

C.-A. v. Schéele.